

#1

#2

#3

#4

שיר טיפוס

2023

כשישכנו וחד מול היצור שביה לנו לראי

זהודעת לך כי אני מבקש שתשאי בבטון

את ילדיי, במעט שמעו אתנו עשרים מיליון

תושבי קהיל השעה המאוחרת כבר ערפלה את עיניך

ולא הייתי בטוח אם תצליחי לשמוע אותי. על כן הצבעתי

על הגשרים כמבקש לומר איך יכול בשר להתחבר

לבשר, על כן הצבעתי על אתרי הבנייה הגדולים

הממלאים את העיר כמבקש לומר ממה אני מחפש

מפלט, על כן הצבעתי על בטני ועל כפות ידיי

כמבקש לומר עד כמה אני מספיק לעצמי.

שיר טיפוס

מרץ 2023 – ינואר 2024

אוצרת הפרויקט: איילת השחר כהן
עורכת מקבץ השירים: לאה קליבנופ־רון

תכנון ובניית מערכת שמע אינטראקטיבית: עמר גולדברג
עיצוב: טל שטרן, גנרייטה פטיק – Formanta Studio
תצלומי תיעוד: שלמה טרי
עריכת לשון (מאמרים): דריה קסובסקי

© 2023 מוסררה – בית הספר לאמנות וחברה ע"ש נגר

הגלריה לאמנות מוסררה

מוסררה
בית הספר לאמנות ולחברה ע"ש נגר

Marion and Guy
Naggar, London

H DALIA AND ELI
HURVITZ FOUNDATION

קרן אהרון גוטוירט
Aaron Gutwirth Fund

KIRSH
FOUNDATION

שירה על מדרגות מוסררה

בשנת 2023, ביוזמת הגלריה לאמנות של בית הספר מוסררה ובצמוד לפתיחת התערוכות המוצגות בה, נוצר "שיר טיפוס" – במה פיזית-ווקאלית לטקסטים פואטיים במרחב תחום. על פני אחת עשרה המדרגות המובילות לבית הספר עלו שירים מאת משוררים ומשוררות, שהוציאו לאחורנה ספרי שירה. את השירים, שהתחלפו מדי תקופה, ניתן היה לקרוא למרגלות המדרגות וכן לשמוע אותם בקולות המשוררים. ות בלחיצת כפתור.

סביב השקת הפרויקט הטקסטואלי על המדרגות ובתיבת הסאונד קיימנו ערבי היכרות עם המשוררים, ות, שהקריאו שירים מספריהם החדשים בהנחיית לאה קליבנוף־רון. השנה אירחנו את שירי המשוררות. ים רוני אלדד (מרץ), שחר־מריו מרדכי (מאי), אלמוג בהר (אוגוסט) ולי ממן (דצמבר).

כגלריה הפועלת בתוך בית ספר לאמנות, שמחנו לחשוף את הסטודנטים שלנו גם לשירה, וכך לצרף לקהילת המציגים (ביניהם צלמים, אנשי מדיה, מוזיקאים ואמנים פלסטיים) גם משוררים ומשוררות.

את המהלך מסכמת חוברת שירה צנועה זו, ובה ארבעה שירים נבחרים, מלווים בתצלומי תיעוד.

איילת השחר כהן

מנהלת הגלריה לאמנות של בית הספר מוסררה

הזמנה לטיפוס

יותר מכול, הבחירה בשיר טיפוס יחיד בכל פעם הטילה אחריות כבדה על שיר בודד, האחד שיוצב במרחב, במיוחד בתקופה שבה נהנית השירה מפריחה, אך ממיעוט קוראים. לכן ניסינו להביא לטיפוס במעלה המדרגות שירים, שיש ביכולתם להכיל את המבט של אלו המורגלות בקריאת שירה, וגם של מי שרק לעתים רחוקות נחשפים אליה, וזו הזמנה עבורם לגלותה. השירים שנבחרו לא היו בהכרח שירים קליטים או נגישים, שהרי אין צורך בשירה כדי לומר את מה שהוא נגיש, אלא שירים שיש בהם במובהק מן העלום, מן הפלא – שירים הניחנים ביכולת לעורר את התחושה המקיפה ביותר של ההווה, זו שלכאורה אינה ניתנת לביטוי במילים, והנה בוטאה בהן; אך גם כשהיא ניתנת במילים, היא אינה מתפענחת במלואה כמו החוויה עצמה.

מסגרת המיצב, אחת עשרה מדרגות הכניסה לבית הספר מוסררה, מגבילה את אורך השיר. עם זאת, בעצם המספר 11 יש מעין הזמנה לפריעת הסדר. אנחנו רגילים לתבנית ה־10, ופתאום נוספה לה שורה. וכך, המספר, שנוצר בשל אילוץ חיצוני, מעורר תחושה של דבר מה הנוסף לתבנית המוכרת. תחושה זו, של חוויה הפורצת אל משהו שהוא מעבר למנוסח משכבר, היא שביקשנו להקנות ב"שירי הטיפוס שלנו".

ארבעת המשוררות והמשוררים, ששיריהם לקחו חלק ב"שיר טיפוס": רוני אלדד, שחר־מריו מרדכי, אלמוג בהר ולי ממן, פרצו לתודעת הציבור בזמנים שונים, אך ארבעתם משתייכים למה שניתן לכנותו בשם "דור הביניים" של השירה העכשווית – בני הארבעים או הארבעים פלוס, המהווים את השדרה המרכזית של קהילת השירה כיום. השירים שנבחרו – "פרוזדור", "משקעים", "קהיר (חלק ב')", ו"האם" (בהתאמה) – אינם תובעים הסכמה מצד הקוראת. ואף לא השתתפות. בניגוד למקובל בשירים המוצבים במרחב פומבי, מדובר בשירים אישיים, פרטיים במיוחד, המתכנסים פנימה, ואינם מבקשים לפנות אל החוץ. אולי דווקא מסיבה זו הם מצליחים לשמור על אותה כוליות יוצאת דופן של חוויה.

לאה קליבנוף־רון

עורכת מקבץ השירים לשנת 2023 ומנחת ערבי השירה במסגרת הסדרה

#1

מה שראיתי נכון בחלום נשרף ונשרף בשמש.

מה שהסכמתי לפרוש התקפל לריבוא קיפולים, מונח על מונח.

הנאים החדרים בעינייך?

הגוף נע ונד בהדף הדם בלבד. בעליות, בחדרים, מניד ראשי

מצד אל צד.

כל היום הלכתי ועינית הדלת בגבי. היום התמלא ואזל ואזל

התמלא ואזל.

כשחזרתי דיברתי אל החדרים: ריק ורוח, מים וחשמל.

שעות יממה שלמה עמדו על העור

אם העולם הזה פרוזדור בקצוות זוהרים הפתחים, דלתות

פרושות כידיים, אנחנו הולכים

רוני אלדד
פרוזדור

20.4.23 – 16.3.23

מתוך יממה
(פרדס, 2023)

#2

מישהו נוטל את כף ידך ומשעין עליה לחי

בעוד דקה יתלקחו ברחוב פנסים

לא תראה את עלומיי נוטשים את פניי

על אף שהמרחק בר כיבוש כמו הבכי

ומישהו נחפז לפנות מן החבל כבסים

סופת חורף מסתננת מתוך חזי והחזאי

מופתע מן הענן שצולף כמו במטווח.

ללא רסן קליעי גשם יירו

עיניי. מתוך עיניי

אפשר לירות את זה כך

שחר־מריו מרדכי משקעים

30.6.23 – 31.5.23

מתוך עבור את הלילה בלוע האש
(עם עובד, 2022)

כשישבנו יחד מול היאור שהיה לנו לראי

והודעתי לך כי אני מבקש שתשאי בבטןך

את ילדיי, כמעט שמענו אתנו עשרים מיליון

תושבי קהיר. השעה המאוחרת כבר ערפלה את עינייך

ולא הייתי בטוח אם תצליחי לשמוע אותי. על כן הצבעתי

על הגשרים כמבקש לומר איך יכול בשר להתחבר

לבשר, על כן הצבעתי על אתרי הבנייה הגדולים

הממלאים את העיר כמבקש לומר ממה אני מחפש

מפלט, על כן הצבעתי על בטני ועל כפות ידיי

כמבקש לומר עד כמה איני מספיק לעצמי.

אלמוג בהר קהיר, חלק ב'

10.11.23 – 7.9.23

מתוך כדי שהמלח יתפזר על האהבה
(הקיבוץ המאוחד, 2021)

#4

מפעם לפעם היא מקיצה: היכן היא?

אומרים שבבית, אבל הפנים והחוץ דומים מדי

כשהנפש מסתווה.

אם תיתקל בדלת כבר לא תדע

מאיזה צד היא ניצבת, לא תזכור

כיצד סימנה את העבר הפתוח, בטרם

חצתה את הסף, סמכה צווארה

למשקולת הזהב,

חרטה בבשרה:

שלה ושלכם –

שלכם הוא.

לי ממין
האם

3.1.24 – 25.10.23

מתוך פיתום
(הקיבוץ המאוחד: ריתמוס, 2023)

שיר טיפוס

שירה על המדרגות

אחת עשרה המדרגות המובילות לביה״ם מוסררה, נושאות טקסטים פואטיים מתחלפים מאת משוררים ומשוררות שהוציאו לאורונה ספר שירה, את השירים ניתן לשמוע גם בקולמן של המשוררים, וזו, בלחיצת כפתור.

שיר טיפוס מזמין אותנו לחפש את נקודת המשען, כמו בטיפוס, עלינו למצוא את האפשרות לאחיזה, להצליח להתייבב, להשתנות מעט בנקודה הזו, ואז לעזוב חלקית את הבטוח ולהמשיך הלאה בטיפוס, אל המקום שעדיין איננו מוכר לנו ועדיין איננו יודעים כיצד תהיה נקודת האחיזה שלנו בו. ואחרי שלב הטיפוס הבא – שוב ובכל פעם התייבבות, עגיבה חלקית וגילוי מחדש. כל שורה בשיר היא תחנה כזו. אנחנו מתייבבים, נשענים עליה, כטרם נספה אל הרווח שבין השורות, ומשם אל השורה הבאה. שורה שהיא שלב חדש, שעדיין איננו יודעים מה יגלה לנו ואיננו יודעים איך נצליח לפגוש בו. ומשורה לשורה, ושוב, אנחנו מטפסים.

עורכת ומנחה: לאה קליבנוף רון
בהשתתפות: משוררים ות אורחים ות
תכנון ובייח מערכת שמע אינטראקטיבית: עמר גולדברג

נית הדלת בגבי. היום התמלא ואזל ואזל

ני אל החדרים: ריק ורוח, מים וחשמל.

טלמה עמדו על העור

הזה פרזדור בקצוות זוהרים הפתחים, דלתות

ידיים, אנחנו הולכים